

Univerza v Ljubljani

Biotehniška fakulteta

Medvedu prijazno

Irena Kavčič

Biotehniška fakulteta, Univerza v Ljubljani

V Sloveniji živijo vse tri vrste velikih zveri

VLOGA V EKOSISTEMU:

- vrhovni plenilci: uravnavanje številčnosti in vpliv na vedenje rastlinojedih vrst, sanitarna vloga mrhovinarjev, raznašanje semen rastlin in plodov, itd.
- krovne vrste: ohranjanje njihovega življenjskega prostora ima pozitiven učinek na ohranjanje ostalih vrst.

Velika območja aktivnosti, način prehranjevanja -> KONFLIKTI z interesi ljudi

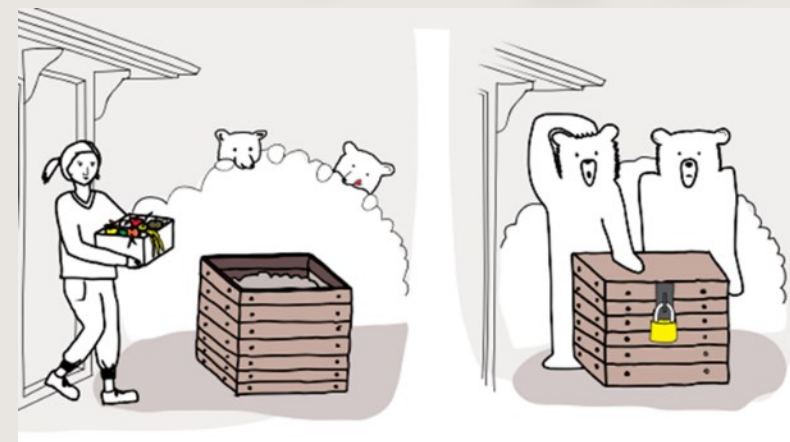
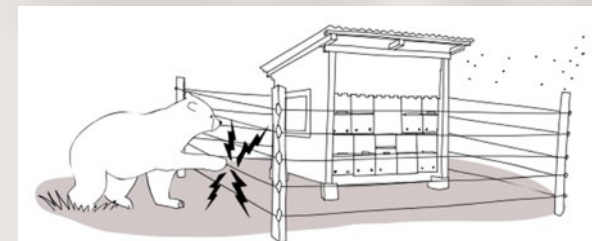

Razvoj oznake MEDVEDU PRIJAZNO

- Projekt LIFE DINALP BEAR - LIFE 13 NAT/SI/000550:

i.) Izboljšati čezmejno sodelovanje in upravljanje na nivoju populacije medveda, ii.) Zmanjšanje števila konfliktov med medvedom in človekom

- Obstajajo učinkoviti ukrepi za izboljšanje sobivanja z velikimi zvermi:
 - Učinkovito varovanje pašnih živali, čebelnjakov, sadovnjakov
 - Shranjevanje odpadkov na medvedu nedostopna mesta

Razvoj oznake MEDVEDU PRIJAZNO

- NAMEN:
 - promocija praks sobivanja
 - potrditev dodatnega truda lokalnih prebivalcev za sobivanje
 - povezovanje in promocija ponudnikov izdelkov, turističnih produktov in storitev, ki uporabljajo medvedu prijazne prakse
 - širjenje pozitivnih sporočil o velikih zvereh.

GLAVNI CILJ oznake: večje sprejemanje velikih zveri v lokalnem okolju in njihova dolgoročna ohranitev

Tri kategorije oznake

KMETIJSTVO

TURIZEM

AKTIVNA PROMOCIJA

Oblikovanje kriterijev

KMETIJSTVO

- Uporaba elektroograj za varovanje pašnih živali in čebelnjakov ali sadovnjakov, v kateri so ves čas prisotni električni pulzi
- Nenehna prisotnost pastirjev ali pastirskih psov ob čredi
- Vsakodnevno zapiranje pašnih živali v nočno varno ogrado

Foto: Petra Draškovič Pelc

Foto: turistična kmetija Andrejevi

Foto: Kmetija Česnik

Oblikovanje kriterijev

TURIZEM

- Upoštevanje smernic za odgovorno ravnanje v turizmu
- Ozaveščanje o primernih načinih vedenja na območju medveda
- Shranjevanje odpadkov na medvedu nedostopna mesta
- Odgovorne okoljske prakse

Oblikovanje kriterijev

Foto:Quia Lignum

Foto: Populin

AKTIVNA PROMOCIJA

- priložene ključne informacije o velikih zvereh (širjenje objektivnih informacij o vrstah za večjo podporo javnosti)

Foto:Zavod Putscherle

Foto: Domače igrače

Foto: Petra Draškovič Pelc

Izdelava materialov

- Nalepke, prelepke, obešanke ali integracija v lastno etiketo
- Zloženska o velikih zvereh
- Informacijski letak: komu je oznaka namenjena in kako jo pridobiti

medvedu prijazno

LIFE WOLFALPS EU

LIFE 10 NAR10000372
LIFE 12 NAR10000390

Priznavaletva v okviru projekta LIFE DINALP BEAR za več informacij: www.discoverdinalps.org

Škarnjavski park LIFE Priznavaletva

PODPRITE SOBIVANJE Z VELIKIMI ZVERMI

Oznaka medvedu prijazno je namenjena promociji praks, ki prispevajo k sobivanju človeka z velikimi zvermi. Te vključujejo:

- učinkovito varovanje pašnih živali, čebelnjakov ali sadovnjakov,
- shranjevanje odpadkov na medvedu nedostopna mesta,
- razvoj odgovornih turističnih programov,
- aktivno promocijo ohranjanja velikih zveri v lokalnem okolju.

Z uporabo izdelkov in storitev, nagradjenih z oznako medvedu prijazno, podpirate lokalno skupnost in prispevate k boljšemu sobivanju z velikimi zvermi.

RJAVI MEDVED (*Ursus arctos*)

Gostote rjavih medvedov v severnih Dinaridih so najvišje v Evropi. Medvedi tu živijo v kulturni krajini in si z ljudmi delijo ista območja. Hrana jih pogosto privabi v naselja, kjer lahko povzročajo težave lokalnim prebivalcem. Želo je pomembno, da medvedom preprečimo povezovanje hrane s prisotnostjo človeka. Zato nikoli ne puščajte organskih odpadkov na mestih, ki so dostopna medvedu in nam tako pomagajte ohraniti naravno plišnost medvedov.

Za več informacij: www.dinalpbear.eu

EVRAZIJSKI RIS (*Lynx lynx*)

Evrazijski ris je največja mačka v Evropi. Na ušesih ima značilne čopke, njegov rep je kratak, s črno konico. Na kožuhi imajo vzorec temnih peg, ki se razlikuje pri vsakem posamezniku. Zaradi njihovega samotarskega in prikritega načina življenja, rise v naravi težko opazimo. Njihov glavni plen je srnjad. Trenutno je populacija majhna, izolirana in genetsko osiromašena. Zato bodo na to območje doseležene nove živali, kar bo dinarsko populacijo risa resilo pred ponovnim izumrtjem.

Za več informacij: www.lifelynx.eu

VOLK (*Canis lupus*)

Volk je največji predstavnik družine psov. Volkovi živijo družinsko življenje v tropih, ki jih praviloma sestavljajo vodilna samica in samica ter njuni potomci. Volkovi v tropu aktivno branijo svoj teritorij pred drugimi volkovi. Meje teritorija redno označujejo z urinom in iztrebki ter značilnim oglašanjem (tuljenjem). Volkovi občasno napadajo slabo zavarovane pašne živali, kar lahko vodi v negativen odnos ljudi do vrste. Pašne živali lahko učinkovito zaščitimo z električnimi ograjami in pastirskimi psi.

Za več informacij: www.volkovi.si

Oznaka »Medvedu prijazno«

Oznake »Medvedu prijazno« so namenjene promociji produktov in storitev, katerih proizvodnja oziroma izvedba medvedu in njegovemu habitatu ni škodljiva, hkrati pa omogočajo večjo prepoznavnost prizadevanja lokalnih skupnosti za ohranjanje okolja. Z oznakami »Medvedu prijazno« lahko dosežemo večjo prepoznavnost in dodano vrednost lokalnih proizvodov in storitev.

LIFE DINALP BEAR
Dobrova kmetijsko in varstvo živalskega sveta in varstvo živali v Alpih
LIFE 10 NAR10000372

Komur so oznake namenjene?

Oznake so namenjene razjem pašnih živali, čebelnjakom, sadjarjem in drugim kmetijem, kot tudi ponudnikom turističnih nastajev, podjetjem in obrtnikom, ki prispevajo k sobivanju človeka z medvedom bodisi skozi uporabo medvedu prijaznih praks bodisi skozi aktivno promocijo ohranjanja medveda v lokalnem okolju. Oznake »Medvedu prijazno« lahko namestite na različne produkte, kot so mleko, sir, mesni izdelki, suho sadje, marmelade, med, mila itd., ali jih uporabljate pri trženju vaših storitev, kot so nastanitve, gostinska ponudba in podobno.

Kje dobim oznako »Medvedu prijazno«?

Oznake »Medvedu prijazno« smo pripravili v okviru projekta LIFE DINALP BEAR. Če na območju razširjenosti medveda uporabljate katero od zgoraj opisanih praks, ravnate medvedu prijazno, zato lahko to pridete z uporabo oznak »Medvedu prijazno«. Uporaba je brezplačna, za njihovo pridobitev nam pošite na: dinalpbear@gmail.com

Katere prakse so medvedu prijazne?

- Uporaba elektroograj ali elektromrež za varovanje pašnih živali, čebelnjakov ali sadovnjakov, v katerih so ves čas prisotni električni pulzi napetosti 5 kV
- Vsakodnevno zapiranje pašnih živali v nočno varno ogrado
- Nenehna prisotnost pastirjev in/ali pastirskih psov pri varovanju črede na pašniku
- Shranjevanje medvedu privlačnih organskih odpadkov in smeti na medvedu nedostopna mesta
- Aktivna promocija ohranjanja medveda v lokalnem okolju

www.dinalpbear.eu

S podporo finančnega mehanizma Evropske unije LIFE.

Postopek prijave

Prijavitelj odda vlogo na ustreznem obrazcu za pridobitev oznake:

- obrazec KMETIJSSTVO za med, mlečne/mesne izdelke in ostale kmetijske proizvode
- obrazec TURIZEM: za turistične nastanitve, gostinsko ponudbo in turistične programe
- Obrazec AKTIVNA PROMOCIJA: za spominke in različne izdelke z motivi velikih zveri

Oblikovanje strokovne komisije kvalificirano za presojo kriterijev posameznih kategorij oznake.

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

OBRAZEC ZA PRIDOBITEV OZNAKE »MEDVEDU PRIJAZNO«
Kategorija »Turizem«

VRSTA STORITVE	Opis
TURISTICNE NASTANITVE	Ali gostom nudite izobraževalne materiale povezane z obratovanjem medveda ali gozdnih ekosistemov? Katere?
	Ali goste seznanjate s primernim vedenjem na območju medveda? Na kakšen način?
	Ali gostom ponujate opisne zornike »Medvedu prijazno« ? Naštajte izdelke in proizvajalca.
	Ali ste pridobili katerega od evropskih ali nacionalnih znakov za okolje? Katerega?
Ali uporabljate okolju prijazne prakse? Obkrožite:	<ul style="list-style-type: none"> a.) Ločeno zbiramo odpadke v vseh dejavnostih. b.) Zmanjšujemo porabo energije: <ul style="list-style-type: none"> • uporabljamo električno učinkovito električno opremo; • uporabljamo elektriko iz obnovljivih virov; • imamo ustrezno toplotno izolacijo; • uporabljamo avtomatski sistem izklapljanja

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

OBRAZEC ZA PRIDOBITEV OZNAKE »MEDVEDU PRIJAZNO«
Kategorija »Aktivna promocija hranjenja medveda«.

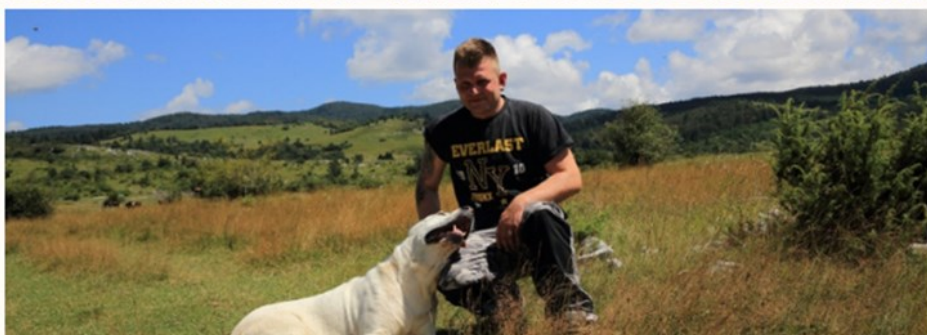
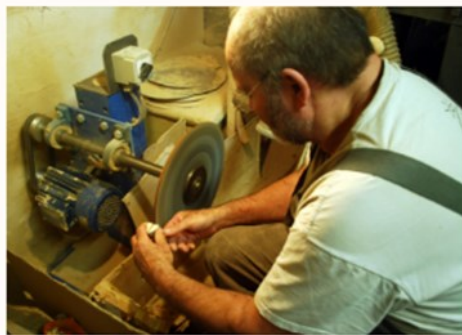
INFORMACIJE O PRODUKTU	Opis	
PRODUKTI ZA OZNAKO »MEDVEDU PRIJAZNO«	Naštete in opišite izdelke z motivi velikih zveri, na katere bi želeli namestiti oznako »Medvedu prijazno«. Navedite kraj izdelave posameznega izdelka. Priložite fotografije izdelkov.	Izdelek 1: Izdelek 2: Izdelek 3:
	Zakaj bi si želeli pridobiti oznako Medvedu prijazno?	
	Izdelki primerni za pridobitev oznake "Medvedu prijazno" morajo imeti priložene ključne informacije o velikih zvereh. Priložite končni informacijski listek s katerim bo opremljen izdelek. *prejete uporabne informacije o izdelku	
Koliko izdelkov letno okvirno proizvedete?	Izdelek 1: Izdelek 2: Izdelek 3:	

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

OBRAZEC ZA PRIDOBITEV OZNAKE »MEDVEDU PRIJAZNO«
Kategorija »Kmetijsko«

INFORMACIJE O PRODUKTU	Opis	
PRODUKTI ZA OZNAKO »MEDVEDU PRIJAZNO«	Naštete in opišite izdelke na katere bi želeli namestiti oznako »Medvedu prijazno«. Priložite fotografije izdelkov.	Izdelek 1: Izdelek 2: Izdelek 3:
	Koliko izdelkov letno okvirno proizvedete?	Izdelek 1: Izdelek 2: Izdelek 3:
	Zakaj bi si želeli pridobiti oznako Medvedu prijazno?	
	Na kakšen način bi uporabljali oznako »Medvedu prijazno« ?	
	Opišite vašo ciljno skupino uporabnikov.	<ul style="list-style-type: none"> a.) Nalepka b.) Priloge c.) Obeserka d.) Oznako bi integriral v lastno oznako e.) Drugo:

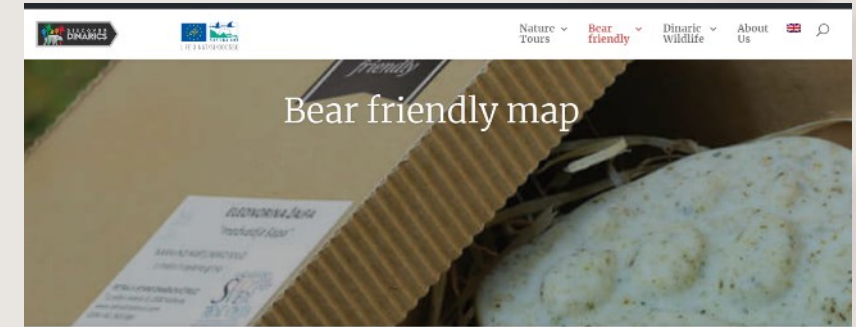
Medvedu prijazni ambasadorji

#BEAR FRIENDLY COMMUNITY

Promocija medvedu prijaznih izdelkov in storitev

- Portal Discover Dinarics
- Publikacije
- Table

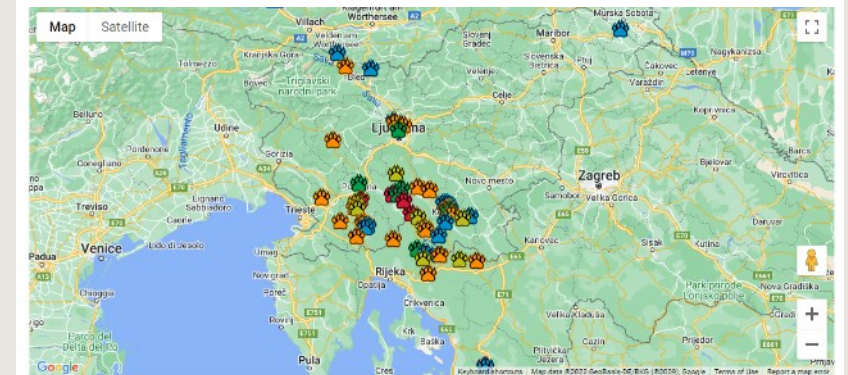
Below you can find bear friendly products and services that benefit local community and contribute to better coexistence between bears and humans.

- ✓ honey products
- ✓ other agricultural products
- ✓ souvenirs
- ✓ accommodation and culinary offer
- ✓ tourist guiding

☐ Bear distribution

Map legend:

- Permanent presence with reproduction
- Permanent presence, no reproduction
- Sporadic presence

- Lenja igrače, Janez Rutar
 - Vrbovo 22a, Hirska Bistrica, Slovenia
 - wooden toys and games
 - +386 (0)41 333 456; info@lenjaigrace.si
 - www.lenjaigrace.si
- Tina Sterle, Heart's Jewellery
 - Ulica Bračičeve brigade 22, 1386 Stari trg pri Ložni, Slovenia
 - wooden jewellery
 - +386 (0)41 217 865; tina@hearts-jewellery.com
 - hearts-jewellery.com

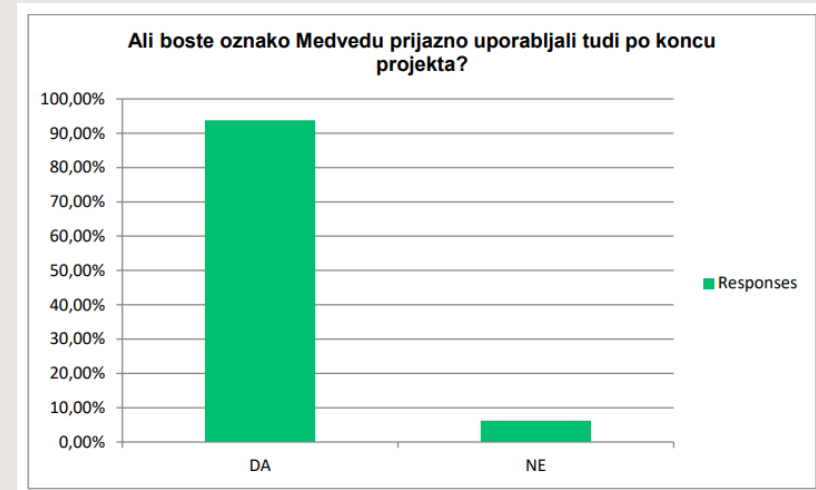
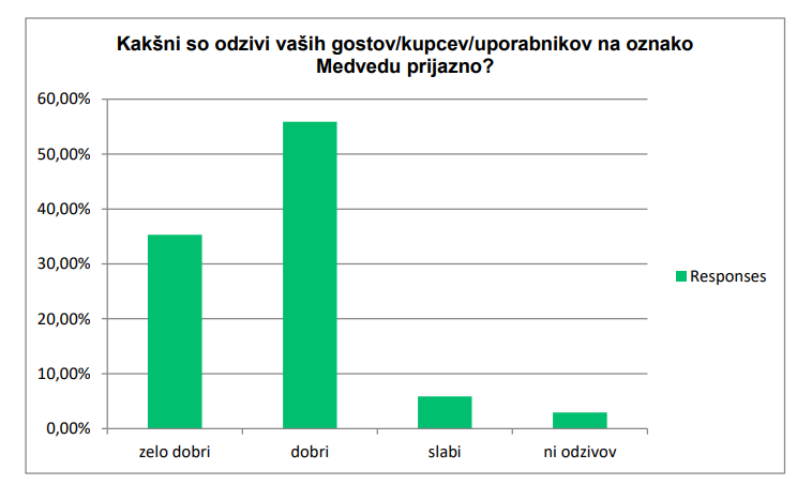
Promocija medvedu prijaznih izdelkov in storitev

- Sejmi
- Medvedu prijazna tržnica na mednarodni konferenci
- Študijski obisk za tuje turistične operaterje
- Delavnice

Prednosti uporabe oznake Medvedu prijazno

- "ozaveščanje o ohranjanju vrste"
- "pripadnost skupnim vrednotam"
- "spodbujanje radovednosti pri kupcih"
- "iztočnica za komunikacijo s kupci"
- "izdelki dobijo pozitivno konotacijo"
- "izdelki pridobijo kontekst neokrnjene narave"
- "privabljanje zanimivih potencialnih kupcev"

Ob koncu projekta....

- Razvoj in nadgradnja oznake na druge velike zveri (evrazijski ris, volk)
- Vključevanje oznake v nove projekte (Interreg Carnivora Dinarica, LIFE Lynx, LIFE WOLFALPS EU)
- Formalizacija (registracija) oznake za zaščito in večjo kredibilnost– *v teku*
- Vzpostavitev fizične prodaje v Centru o velikih zvereh DINA PIVKA – center kot stičišče ambasadurjev oznake in soupravlavec

 DINA
Pivka **CENTER**
O VELIKIH
ZVEREH

PIVKA

Pomanjkljivosti in težave

- ODVISNOST prihodnosti oznake OD PRIDOBIVANJA PROJEKTHNIH SREDSTEV

Možne rešitve:

- financiranje preko ukrepov akcijskih načrtov ohranjanja velikih zveri.
- Otežen NADZOR nad pravilno uporabo oznake
- Jasnejša KOMUNIKACIJA KRITERIJEV za pridobitev oznake
- Slaba PREPOZNAVANOST OZNAKE med kupci

Hvala za pozornost

